

Edició 1998. Nº 115. Preu 250 Ptas. (com. 45)

Llum d'Oli

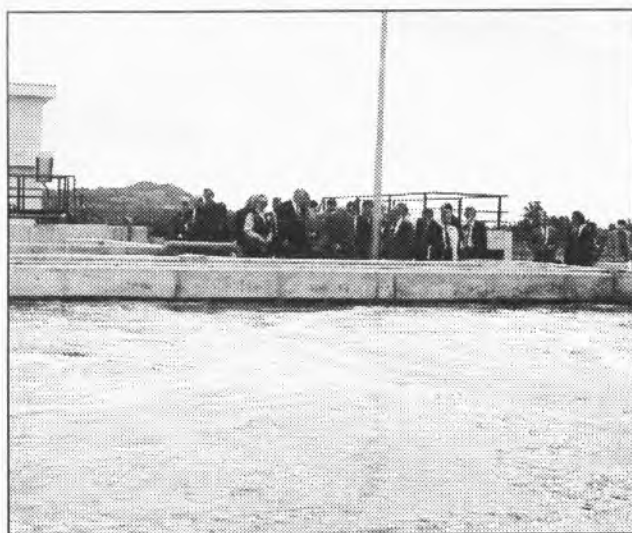
POSTERES

Activitats de l'Agrupació Cultural.....	4
Notes històriques.....	6
El nostre patrimoni.....	7

Informació local	8
-Porreres compta amb una depuradora...	

- Sabeu que...
- La població de Porreres
- Presentació de s'Estol Porrerenc
- Grup d'esplai
- Artesans del pla de Mallorca
- Parc municipal
- Festes i religiositat...

- La cooperativa de Porreres...
- Fotos d'informació local

Reportatge.....	14
Opinió	16
-Porreres cap a la mar	
-Homenatge a Guillem d'Efak	

- Sobre micos, someres...
- Cuba
- ElVI: llegint les etiquetes (II)
- Què són les implantacions dentàries...
- Opinions i comentaris sobre les obres de canalització d'aigua
- La U.E. Porreres
- 10 anys del club de bàsquet

Llum d'Oli

PORRERES

Juliol 1994 - Núm. 43
Dipòsit Legal PM 76/1979

L'EDITA:

Carrer Almoína 67 - 1r.
07260 Porreres

COORDINACIÓ:
Joana Mora i Cerdà

CONSELL DE REDACCIÓ:

Gori Barceló i Llaneres
Bernat Bauçà i Garau
Jaume Cerdà i Tomàs
Vicenç Mari i Sastre
Ferran Ribas i del Blanco

ASSESSORAMENT:
Maria Barceló i Crespi

COL·LABORADORS/-ES:

Gori Barceló i Márquez
Miquel Barceló Ramonell
Margalida Barceló i Taberner
Miquel Bennàssar Obrador
Rafel M. Creus, Rafel Ferrà
Bartomeu Ferrando i Ballester
Andreu Genovart, Grup d'espai
Miquel Mascaró, Joan Oliva
Catalina Oliver i Riera
Rafel Picornell i Manresa
Jeroni Salom
Joan Sorell Adrover
Sebastià Vidal

PORTADA:
Dibuix de Miquel Mascaró

Imprimeix:

ETIRRENA, S.A.
TEL: 55 52 12
C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

**Els articles publicats
reflecteixen únicament l'opinió
dels seus autors.**

Ses Covetes, dissortadament, són notícia. L'indret tradicional d'estiueig de tants de porrerencs s'ha vist afectat per l'inici de la construcció de seixanta-set apartaments i per la subsegüent polèmica urbanística. No és aquest l'espai escaient per esbrinar la legalitat o il·legalitat de les obres, però en aquesta qüestió depèn que la zona urbanitzada fos sòl urbà o no en el moment de l'entrada en vigor de la Llei de Costes, només en el segon cas les obres serien il·legals i la darrera conseqüència pràctica hauria d'esser el seu enderrocament.

Al marge de consideracions jurídiques, les edificacions suposen un impacte evident pel medi natural, perquè es construeix ran de la zona protegida de Es Tenc i a escassos vint metres de la mar, sobre les roques; i un impacte arquitectònic, amb unes tipologies de construcció que es peguen bufetades amb l'estil típic de les vivendes del llogaret. Això ha provocat un rebuig intens de bona part de la societat mallorquina -molt reveladores crítiques del conseller de turisme i del president de l'associació de constructors de Balears-; però no es pot dir el mateix dels coveters. Si bé sembla esser que la majoria és contrària a la urbanització, ho han demostrat de manera ben magre: una recollida de firmes, vuit i nou residents a la manifestació convocada pel GOB...; i el que és clar és que són ells els qui sufriran les principals conseqüències del desgavell urbanístic, amb una transformació no sols estètica de la zona. Han pensat en la pèrdua de la tranquil·litat, del bon veïnatge, de la seva peculiar concepció de l'estiueig? i en l'efecte social de gairebé duplicar, de cop i volta, el nombre de residents? tenen en compte que pot minvar el valor econòmic de les seves vivendes per la degradació de l'entorn?

És cert que el procés de transformació de Ses Covetes ve d'enrera, la visió idíl·lica d'una rengla de casetes vora la mar ja havia estat malmesa abans de les actuals obres, però aquestes representen un important bot qualitatiu i quantitatiu cap a la irracionalitat en l'aprofitament del territori i una mostra del que podrien arribar a esser properes especulacions. Així, pot estar en joc el model urbanístic del futur d'aquest nucli costaner, assumpte prou important que mereix la reflexió dels coveters per a la presa de possibles mesures: activar l'associació de veïns en la lluita per salvar el paisatge, controlar la concessió de llicències, sol·licitar, fins i tot, certes modificacions a les Normes Subsidiàries.

Seria una ingenuïtat pensar que els residents, entre ells una majoria porrerenca, poden decidir tot sols el futur de Ses Covetes, però sense cap dubte hi poden influir. Com a propietaris i contribuents del municipi de Campos, com a titulars de drets, haurien de definir els seus interessos comunitaris i actuar en conseqüència, i aquesta és una responsabilitat que només ells poden assumir.

II cicle de lliçons a l'Agrupació Cultural

Durant aquest trimestre ha continuat el segon cicle de lliçons, que ha reunit un bon grapat d'interessants conferències de persones expertes en el seu món. Després del notable èxit de les lliçons del primer trimestre, de les quals us en donàvem compte al darrer LLUM D'OLI, vàrem continuar de la ma-

nera següent:

Dissabte, dia 26 d'abril

“LA PINTURA DE PAISATGE A MALLORCA: DEL REALISME AL MODERNISME”, per Rafel Perelló Paralelo. Aquesta

conferència va ser una lliçó sobre aquest tema d'una persona que demostra uns grans coneixements sobre la pintura i els paisatges de Mallorca. Va explicar tota la feina que manca fer per aconseguir tot el material necessari per poder tenir una àmplia catalogació sobre aquest tema. Hem d'agrair al sen-

**Domiciliar es seus
pagaments a**

Té premi!

Es Crèdit

**BANCO DE
CREDITO BALEAR**

GRUPO BANCO POPULAR

yor Joan Mesquida, director del museu de Porreres, la col·laboració per aconseguir que Rafel Perelló pogués participar en aquest cicle de Lliçons.

Divendres, dia 6 de maig

“EXALTACIÓ DE LA FRIVOLITAT DE L'OCT”, pel porrerenc Damià Durán. En aquesta conferència ens va donar a conèixer els seus amplis coneixements sobre com utilitzar els temps lliure d'una forma ordenada i també instructiva; en poques paraules va demostrar que el temps lliure no ha de servir per perdre el temps, sinó tot el contrari, se l'ha d'assaborir d'una manera relaxada però alhora profitosa. Realment va ser un plaer dedicar part del nostre temps lliure a escoltar en Damià Durán.

Dissabte, dia 21 de maig

“AGRICULTURA ECOLÒGICA”. En Tomàs Martínez i en Gaspar Caballero ens varen demostrar les moltíssimes possibilitats que té l'agricultura ecològica a les nostres terres. Primer, va ser en Tomàs Martínez, de manera més teòrica que va explicar quins són els objectius, per cada vegada més poder fer productes agrícoles sense utilitzar tants de productes químics. Després, en Gaspar Caballero de manera més pràctica amb l'ajuda de diapositives, va donar a conèixer

tot el procés que s'havia explicat abans. Cal esmentar l'interessant debat que va sorgir al final.

Dissabte, dia 4 de juny

“PREVENCIÓ DE LES MALALTIES CARDIOVASCULARS: IMPORTÀNCIA DE LA DIETA MEDITERRÀNIA”, pel també porrerenc Miguel Fiol. Començà la seva explicació amb unes dades sobre el gran augment de les malalties cardiovasculars a la mediterrània i, en particular, a les nostres illes, a causa d'una sèrie de circumstàncies molt particulars, però fonamentalment pel tipus de menjar que realitzam. Després, va donar als assistents una sèrie de consells per ajudar precisament a aturar aquest augment de les xifres. En Miquel Fiol també va aprofitar l'ocasió per explicar les deficiències de la medicina a les nostres illes.

Dissabte, dia 18 de juny

“ARQUITECTURA MALLORQUINA I REHABILITACIÓ”. Guillem Oliver, el conferenciant, va aprofitar la seva gran experiència en la restauració de la Torre dels Enagistes de Manacor, avui convertida en museu, per mostrar als presents les moltes possibilitats que té l'arquitectura mallorquina sense fer-hi grans destrosses urbanístiques. La transfor-

mació que ha sofert l'edifici manacorí esmentat abans, va meravellar als assistents.

Cloenda

Després d'aquesta conferència es va realitzar un sopar de cloenda al Pati de l'església parroquial, que ens va cedir molt amablement el Col·legi Verge de Monti-Sion. Es va aprofitar aquesta trobada per agrair a tots el conferenciant la seva col·laboració de manera desinteressada per dur endavant aquest cicle de lliçons. Després d'haver entregat un petit record a cada un d'ells, un grup d'amics algaidins anomenats “SA RUAL”, ens varen animar la vetllada amb la seva música.

G.E.P.

17 d'abril. Excursió pels voltants del Puig de n'Alf i altres indrets de Caimari

8 maig. Volta al Puig Roig

19 de juny. Membres del grup Excursionista porrerenc assistí a la celebració de Sant Bernat de Menthon, patró dels muntanyencs. Aquest any, s'escollí la MOLETA DE CALS REIS al terme municipal d'Escorca per festejar el patró. Oficià la tradicional missa de campanya Mossèn Josep Estelrich.

RECORDAU !

DIA 6 DE SETEMBRE.

Tradicional travessia del TORRENT DE PAREIS.

PROGRAMA A PART

Sobre el retaule de la segona església de Porreres

Maria Barceló i Crespi

De la segona església que ha tengut la nostra vila, de la construcció gòtica, ben poques dades en tenim. Sortadament, adesiara, apareix qualche document espargit pels diferents arxius que aporta llum sobre algun dels aspectes històrico-artístics d'aquell temple. En el darrer volum del BSAL (Butlletí de la societat Arqueològica Lul·liana) corresponent al 1993, pàgina 267, el P. Gabriel Llompарт transcriu un document força important en relació a aquest tema.

Es tracta del contracte pel qual sabem que l'escultor Huguet Barxa construïa el retaule de l'altar major de l'església parroquial de Porreres. Aquest contracte fou suscrit davant el notari Gabriel Abeyar el dia 13 de maig de 1453.

Entre les característiques del dit retaule cal subratllar les següents:

- es faria de llenya de vet.

- les mides venien indicades amb aquests termes, és a dir "tres tabulas et bancale, scilicet tabulam medianam longitudinis sive altitudinis XVIII palmorum cane et latitudinis VIII palmorum et residuas duas tabulas utraque longitudinis XVIII palmorum et latitudinis quatuor palmorum et medii et bancale iuxta congruentiam predictorum et duos trossos de clara-boya qui deficiunt in dicto bancali quolibet longitudinis VIII palmorum".

- la talla, o sigui l'escultura, es faria segons la mostra lliurada pel pintor Rafel Mòger i hauria d'estar acabada a la propera festa de Sant Miquel.

El propi Rafel Mòger actuava de testimoni d'aquest contracte. Malauradament, el retaule en qüestió a l'igual que tantes altres peces gòtiques pertanyents a la segona església porrerina, avui han desaparegut o ni tan sols s'en sap on anaren a parar.

LAMISETES
XANDALLS

PLAÇA 18
serigrafia

PLAÇA ESPANYA, 18
07620 LLUCMAJOR (MALLORCA)
TELÈFON 66 04 22

El pou de Betlem

Rafel Picornell i Manresa

Segurament és el pou més hermós del poble. Potser sia el més amagat dels que tenim, però cert i segur, que és el més dissortat de Porreres.

La malifeta de l'altre any de robar-li la pica era cosa que fins ara no s'havia fet mai. I ens ha obligat, a partir d'aleshores, a lligar o encimentar totes les piques dels pous que hem refets.

D'aquest pou no en tenim més dades que dels altres. Per anar-hi prendre pel camí de Felanitx i després de Son Gornals a mà esquerra anirem cap a Son Obra. Passat Can Gotlona a mà dreta prendrem cap avall i a uns 400 metres més endins agafarem el camí altra vegada de mà dreta i d'aquí ja veurem el pou, que es troba situat al mig d'una placeta.

Aquest pou és de capella i té la boca orientada a Xaloc. Com tots té una pica enclosa dins la paret i d'aquí brolla l'aigua a la pica/abeurador de fora. Aquesta va esser la peça que ens robarren i que ara a l'hora de posar-ne una altra, sentírem opinions diferents. Les primeres eren partidàries d'arreglar el pou i no posar-li cap més pica, (ja que, la pròpia havia desapareguda).

Altres opinions per contra, manifestaven desconfiança tota vegada que no existeixen testimonis que la pica desapareguda fos l'original. O més, que aquesta ja no fos d'un altre pou.

Així les coses ens decantàrem, per aquestes darreres opinions i hem posat la pica més gran i a la vegada més semblant que hem pogut comprar. La lligàrem al sòcul del pou amb dues traves de ferro llargues i l'encimentàrem bé per baix.

N'hi han passades de grosses en aquest pou. Conten contarelles, i contenen els descendents d'aquella gent, que farà uns 140/150 anys, sobre el 1.845 seria, havia un matrimoni porrerenc que tenia un filla pobila d'uns 10 anys que s'anomenava Antonina.

Tingueren un altre infant, un nin que va morir al néixer. Diuen que tan endarrer estaven d'un nin, que en tregueren un poc temps després, de l'Inclusa i li posaren per nom Antoni.

Na Tonineta no va acceptar mai aquest germanet, li guanyava d'uns cinc anys i la gelosia i altres pensaments li feren dur un dia a guardar l'infant per aquells paratges. Amb el seu germanet cercaren nius per tot allò.

¡Cercarem nius dins el pou!- Li digué. I quan el tengué al lloc li pegà empenta i el tirà din s'aigua.

En Toniet tendria aleshores uns cinc anys.

Ella va partir escapada i conten que un missatge de son Gornals que va anar a abeurar, va sentir una veu dient:

Tonina - Tonina

¡No n'hi ha de nius!

Tonina, no n'hi ha de nius aquí dins.

Els descendents seus conten que En Toniet mai va tenir ungles. (De tota manera va viure la malifeta i morí als 83 anys)

Es veu que per guanyar voreres (*) va lluitar fins a perdre-les.

FITXA DEL POU

Pou: de capella de planta circular amb una cara plana on es troba l'empitador (aquest aprofundit)

Altura de l'empitador: 0,60 cms

Amplària de la boca del coll: 1,20 mts. a nivell de terra.

Fondària del pou: 13 metres, sense escurar

Nivell de l'aigua: No n'hi ha (fa... any es secà)

S'ha netejat la placeta d'herbes i romaguers, s'han compost unes pedres que faltaven al pou, s'ha clavat una nova pica i s'han posat unes rajoles que diuen:

POU DE BETLEM
PATRIMONI CULTURAL - AJUNTAMENT DE PORRERES

(*) Efectivament dins el pou una de les parets fa una cova

Cal fer menció de l'adob que va rebre aquest pou l'any 81 en temps del que fou batle el Sr. Francesc Sastre.

Una part de la capella s'havia enfondrada (la corresponent a la finestra del coll) i Miquel Bover "Martí" aleshores tinent batle d'obres fou l'encarregat de recompondre l'enterrosall. Fent-ho en tal encert que avui es quasi impossible saber on comencen i on acaben les vores del refet.

Porreres compta amb una depuradora que pot servir a 5.500 persones

Joan Sorell

La depuradora de Porreres, inaugurada el passat dia 17 de maig, ha estat feta pensant en el futur. Segons han expressat portaveus de l'IBASAN, empresa del Govern Balear que ha costejat la construcció, "la seva característica diferencial més important respecte a les de les zones turístiques és que ha estat dimensionada per la població actual, amb estudis de l'evolució en el futur".

Està ubicada aprop del poble, però a una distància suficient perquè l'olor no arribi al nucli urbà. Es troba a la carretera de Felanitx, just on hi ha la primera volta i seguint un desviament de 200 metres.

No ha estat necessari fer una depuradora sobre dimensionada per a afrontar una temporada turística en la que la població de fet augmenta significativament, com es fa a les poblacions de la costa si bé té una capacitat per donar servei a 5.500 persones, molt més que la població actual de Porreres que és de 4.351 habitants.

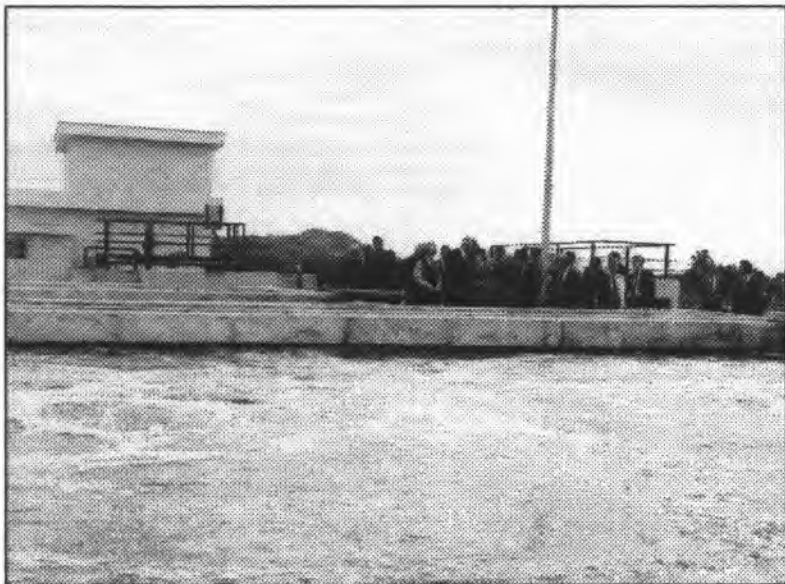
L'estació depuradora ha estat construïda per la Unió Temporal d'Empreses formada per Babcock Wilcos Española, S.A. i Auxini, S.A. té un cabal diari de 825,2 mil·límetres cúbics per dia i un cabal punta de 68,75 metres cúbics per habitant. La dotació és de 150 litres per habitant-dia.

El pressupost d'execució ha pujat a 110 milions de pessetes que han estat aportades íntegrament pel Govern Balear mitjançant l'IBASAN.

La nostra depuradora va ser inaugurada pel president Cañellas el mateix dia que les que s'han construït a Vilafranca i Sant Joan, així com la que comparteixen Montuïri i Algadía.

En el Pla es posaran en marxa aviat la depuradora de Lloret i l'estació mancomunada que donarà servei a Sineu, Petra, Ariany i Maria de la Salut.

El president Cañellas va comentar a l'acte d'inauguració que fins ara "el Govern havia centrat tots els seus esforços en aconseguir que a la costa de Balears no hi hagués una gota d'aigua sense depurar, ara ha arribat el torn a les localitats de l'interior".

Depuradora de Porreres, dia de la Inauguració 17 de maig 1994 (Foto Vidal)

Sabeu que...

... la Guàrdia Civil consta a la llista de morosos que hi ha exposada a l'Ajuntament per no haver liquidat els impostos municipals del 92.

... al cadastre de 1693 s'esmenten cinc metges, tres apotecaris i un cirurgià. Més o manco com ara.

... el semàfor molesta els nous propietaris del pis de damunt la joieria.

... a Porreres no s'havien venut mai tantes graneres i plàstics com en aquests darrers mesos.

... el 1915 s'implantà el servei telegràfic situat al carrer de l'Almoina.

... quin és el pla de prevenció contra incendis de l'Ajuntament de Porreres? I el de la Comunitat Autònoma?: un sí-fó.

... en anar a comprar hauríem d'utilitzar el mínim de bosses de plàstic ja que contaminen molt i no són ecològiques.

... si us despistau, qualche dia haureu de treure el fems a les dotze del migdia i encara fareu tard.

... si teniu doblers per comprar qualsevol finca, no us podeu despistar perquè si no ja serà propietat dels alemanys.

... a la comissió de l'ESO, ja n'estan un poc tips de les jugades que els fa el Sr. Batle.

... el ferrocarril va existir a Porreres del 1897 al 1967.

... quan a l'Ajuntament les coses no funcionen, són els regidors de l'oposició els culpables, perquè no deixen fer la feina en tranquil·litat; com si el Sr. Batle no tingués la majoria necessària.

... el 1955 el col·legi de San Felip Neri començà a tenir per a l'ensenyament dels nins, un mestre pagat per l'Estat.

La població de Porreres

A partir de les dades de l'institut Nacional d'Estadística referents a l'últim Cens de Població de Porreres (realitzat l'any 1991 sobre la població de 1990), hem realitzat els següents gràfics.

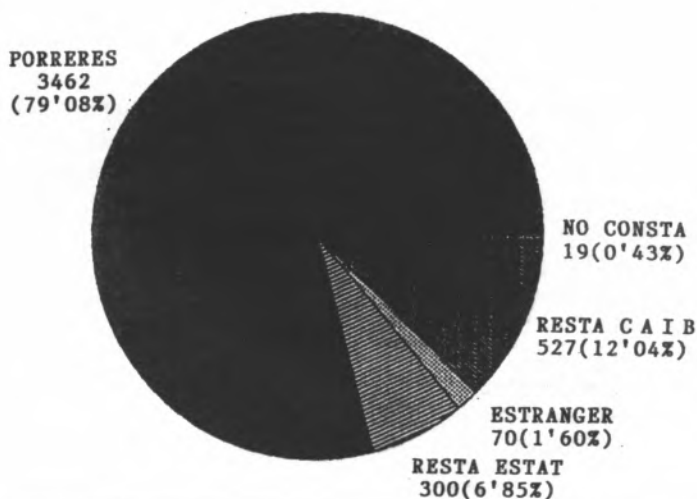
Segons el lloc de naixement (gràfic 1) es pot observar que la gran majoria (quasi un 80%) de la població de Porreres ha nascut al mateix municipi. Com a dada curiosa, de les 70 persones nascudes a l'estranger, quasi bé la meitat són fills d'emigrants retornats.

Quant a la piràmide de població distribuïda per edats (gràfic 2 i taula) és la d'una població que van envellint, on el número de naixements disminueix. La població de menys de 20 anys suposa un 20,51%, la de 20 a 59 anys és un 49,18% i la de 60 o més anys és un 29,90%. Destaca com a més nombrós el grup de 20 a 29 anys, que correspon als nascuts a la dècada dels anys 60. Per altra banda, després d'aquest grup hi ha un descens important que va disminuint grup a grup fins a arribar al grup 60 a 69 anys.

Aixímateix és interessant observar que hi ha un grup relativament nombrós de majors de 80 anys. A més, resulta curiós comprovar com sobre el gràfic es reflecteix:

- El major número de naixements de nins (constatat a tot el món)
- L'esperança de vida de la població actual
- El major número de dones, degut a la major mortalitat dels homes i a la seva major longevitat.

POBLACIO PORRERES SEGONS LLOC NAIXEMENT POBLACIO TOTAL 4378

PIRAMIDE D'EDATS

Grup d'esplai: intercanvi i campament

Després d'haver realitzat un hivern bastant intens, amb activitats molt variades i agradables, els monitors del Grup d'Esplai ens disposam a fer participar els nins i joves de Porreres gaudint de les possibilitats de temps lliure d'una forma activa i educativa.

CAMPAMENT

Del dia 1 al 7 d'agost realitzarem el tradicional campament d'estiu, un any més anirem a Lluç, i és que ens agrada tant que no podem deixar d'anar-hi.

El tema que hem triat és VIATGE PER LA MEDITERRANEA, i estam segurs que els nins i joves podran gaudir d'un bon esperit d'aventura i de coneixença d'aquest món que ens revolta, que per a nosaltres és tan aprop i al mateix temps tan desconegut.

Esperam que tots els nins i joves que us animeu, vengeu apuntar-vos a la Sala Polivalent fins dia 20 de juliol de les 19'00 h. a les 21'00 h.

INTERCANVI

Com que al grup d'esplai ens agrada provar aventures noves, i descobrir activitats que no hem realitzat mai, aquest hivern varem fer una sol·licitud a la Comunitat Econòmica Europea per realitzar un intercanvi de joves dins el programa "La juventud con Europa", la nostra proposta va esser aprovada pel Govern Balear a la Conselleria de Governació, i després pel Ministeri d'Assumptes Socials; fa més o manco un mes ens varen comunicar que el nostre projecte havia estat l'únic aprovat de les Illes Balears i que a més ens concedien una subvenció de 2.500.000 pts.

Ara 15 joves de Porreres, i a més dos del G.R.E.C. de Ciutat, amb els quals hem arribat a un conveni aniran a Alemanya la segona quinzena del mes de juliol, després, durant la primera quinzena del mes d'agost, 17 joves alemanys vendran a Mallorca i podran compartir amb nosaltres un parell de dies del campament d'estiu i les festes de Sant Roc. Estam segurs que serà una gran experiència.

Els monitors

Presentació de s'Estol Porrerenc

Porreres, poble ple de vida d'entitas culturals i esportives, va assistir a la presentació, el dia de Sant Joan, d'una nova agrupació a la llarga llista ja existent. Els membres de s'Estol Porrerenc, nom d'aquesta nova entitat, han volgut que a les pàgines del Llum d'Oli ens fessin ressò d'aquest nou naixement.

La presentació es va fer a una sala Sala Polivalent plena de gent. Els responsables varen aprofitar l'ocasió per donar a conèixer els seus objectius, entre els quals cal resaltar la intenció de recuperar els costums i els balls dels nostres avantpassats que sense tenir cap mena de coneixement musical expressaven mitjançant el ball tot allò que fluïa del seu interior.

Des d'aquestes pàgines volem expressar la nostra enhorabona als components del grup i el desig de durada de la nova entitat; d'altra banda, també esperam que juntament amb Aires de Montision treballin pel bé del poble i de la tradició musical en un ambient de "sana" competència. Seguidament, podeu llegir la lletra de la jota que porta el nom del grup:

JOTA DE S'ESTOL

Som un grup de balladors
voltam i botam lleuger
i els nostros sonadors
mirau que ho fan de bé.

Mos deim s'Estol Porrerenc
i tenim molta il·lusió
som un grup molt primerenc
no mos ve d'una cançó

Bandurries, llaut, guiternes
cantadors, flauta i tambor
rac a rac, baix, castenyetes
aigordent i guiterró

Artesans del Pla de Mallorca

La Conselleria d'Economia i hisenda del Govern Balear amb el suport de la Comunitat Europea acaba d'editar una guia dels artesans del Pla de Mallorca.

ARTESANS DEL PLA DE MALLORCA és un recull de noms de persones que treballen dia a dia en aquells oficis tradicionals heretats, la majoria de pares a fills. Com indica el títol del llibre, també Porreres, poble del Pla de Mallorca figura en aquesta guia així com els més de 50 artesans formant les diferents famílies artesanes (fang, pedra, ferro...)

A nivell de Mancomunitat destaca l'artesà porrerenc Sebastià Barceló Blanch "selleter" per esser ell i un de Montuïri els dos únics que treballen la pell i el cuïro fent de selleters. Les famílies artesanes que més membres aglutinen són les de la FUSTA amb 14 artesans entre ells un boter; la del FERRO agrupant ferrers, llauners i xapistes sumen un total de 9, MENJAR I BEURE: matancers/eres, fideuers, forners, pastissers i vineters 14; ORNAMENTACIÓ I ARTS SUMPTUÀRIES formada per perruquers/eres sumen 11 en total. Les altres famílies artesanes a les que per-

tanyen la resta d'artesans porrerencs i que també apareixen a la guia són: PEDRA (2), FANG (2), FIBRA I TEIXIT (3), VESTIR I CALÇAR (5), VIDRE (1), NETEDAT (1).

Com molt bé explica el llibre: "el Fer Artesà no implica solament el fet a mà amb un resultat final individualitzat i diferenciat del de la producció industrial sinó que implica sobretot que l'home és l'autor conscient del seu entorn, coneixedor de la tradició que és l'essència del seu ofici".

Parc municipal

Aquest és, actualment, l'aspecte que ofereix el que serà en un futur el PARC MUNICIPAL. Fa més o manco un mes que s'han sembrat 30 arbres d'espècies variades...

Eperem que no sia partida de cavall i arribada d'ase.

De cara a les festes d'estiu

Festes i religiositat popular

Andreu Genovart

No hi ha poble ni llogaret de la nostra Mallorca que durant l'estiu no tenguí les seves festes patronals, unes amb més tradició o/i participació que les altres, però totes anclades dins el sentit festiu arrelat profundament dins el ser humà i dins el poble mallorquí.

En ple estiu, les festes eren, dins la Mallorca agrícola d'antany, uns dies esperats de descans i esplai en els que la gent es divertia d'una manera especial i es relacionava més que mai. S'ha dit que avui les festes han perdut el savorino d'anys enrere perquè la gent va farta de tot; encara que aquesta afirmació conté part de veritat, jo no la subscriuria perquè estic convençut que les nostres festes segueixen conservant valors i tradicions que la gent estima i any rera any reviu amb il·lusió i intensitat.

Les festes més primerenques s'inicien pel mes de maig, com és el cas de Son Carrió i acaben a finals de setembre amb Sant Cosme i Sant Damià i l'arcàngel Sant Miquel, festejats els primers a Pina i el Darrer a Calonge..

A les festes patronals es mescla allò popular amb els actes de caire religiós encara que aquests a molts d'indrets han quedat reduïts a l'Ofici solemne del dia del sant. A alguns llocs s'ha volgut purificar la missa d'afegitons posteriors i les autoritats han deixat d'anar-hi, al manco com a tals, s'han actualitzat els cànctics, s'ha donat més participació als fidels i els predicadors s'han esforçat perquè la seva prèdica, sense deixar de ser de categoria, fos entesa per tothom.

A altres llocs en canvi, s'han mantingut els costums antics i el temple ha donat acollida a tot el poble - aquest dia gairebé tothom va a l'Ofici- Aquest és el cas per exemple de Montuiri i Algaida (al primer lloc les autoritats van a Missa Major) i el punt culminant de la celebració per a molts és el moment -el més esperat de tots- del ball de l'oferta que dansen els cossiers i la dama al ritme del sol ancestral del tambor i el flaviol. La veneració de la imatge del sant, l'afabeguera, el sermó, la col·lecta són elements que no poden faltar dins una missa de Festa major.

Alguns pobles conserven també

les completes que es canten el vespre de la vigília del Patró, a certs llocs encara en llatí. És un acte en què la participació varia segons l'impuls que se li ha donat els darrers anys.

Un element nou que s'ha anat introduint dins certes parròquies entorn a la Festa Patronal és el costum de celebrar comunitàriament el sagrament de la penitència uns dies abans que comencin les festes. És un acte preparatori que ha tengut molt bona acollida; sol ser un moment de reconciliació amb Déu i els germans on el gest de la pau adquireix una relevància especial. Sembla que una vegada en pau amb tots fa més bon viure les festes.

Encara que la nostra societat estigui immersa dins un ambient d'incrença i materialisme, quan s'acosten les festes patronals deixa aflorar els sentiments de la religiositat popular que resten com a foc colgat dins la foganya del temps; el que cal és bufar per tal de llevar les cendres de la indiferència perquè es reactivi el caliu de la fe i no es perdi allò que s'ha anat transmetent de generació en generació.

La cooperativa de Porreres ja ha venut 70 tones d'albercoc fresc

Joan Sorell

La campanya d'enguany de l'albercoc es presenta com a bona, segons ha assegurat el president de la Cooperativa Agrícola de Porreres, Antoni Martorell. En aquests moments, la unió de productors ja ha venut 70 tones d'albercoc fresc mitjançant la seva col·laboració amb l'empresa "Fruita Bona".

L'albercoc fresc arriba, a principis de temporada, a un preu de 100 ptas. el kilo als mercats; més endavant descendeix fins a les 30 ptas., que és el preu

que es paga com a subvenció pel quilo d'albercoc que es retira del mercat.

Martorell ha declarat que **"s'han fet crítiques al fet de que s'enterri cada any una important quantitat d'albercocs per cobrar la subvenció, però això va en benefici del consumidor, perquè d'aquesta manera s'evita que arribi als mercats l'albercoc de pitjor qualitat"**.

Quant a l'albercoc sec, Martorell ha precisat que **"aquest és el primer any que la cooperativa no fa el sequer, encara que alguns socis ho faran pel seu**

compte i després ens vendran el producte perquè disposem d'albercoc sec per posar-lo a la venda".

A Porreres queden actualment dos sequers de característiques industrials, mentre que mitja dotzena de particulars sequen l'albercoc pel seu compte i després el venen als majoristes.

La crisi per la que està passant la comercialització de l'albercoc sec, destinat a l'exportació, queda pal·liada per l'augment del consum d'albercoc fresc que es ven als mercats insulars.

*No s'hauria
d'acabar amb els
abocadors de fems
incontrolats?*

*... I per anar
a Monti-Sion?*

*Feia molts d'anys que no es veia
aquesta imatge a Porreres!
Foto: Biel Cerdà*

Ja són coses d'altre temps...!

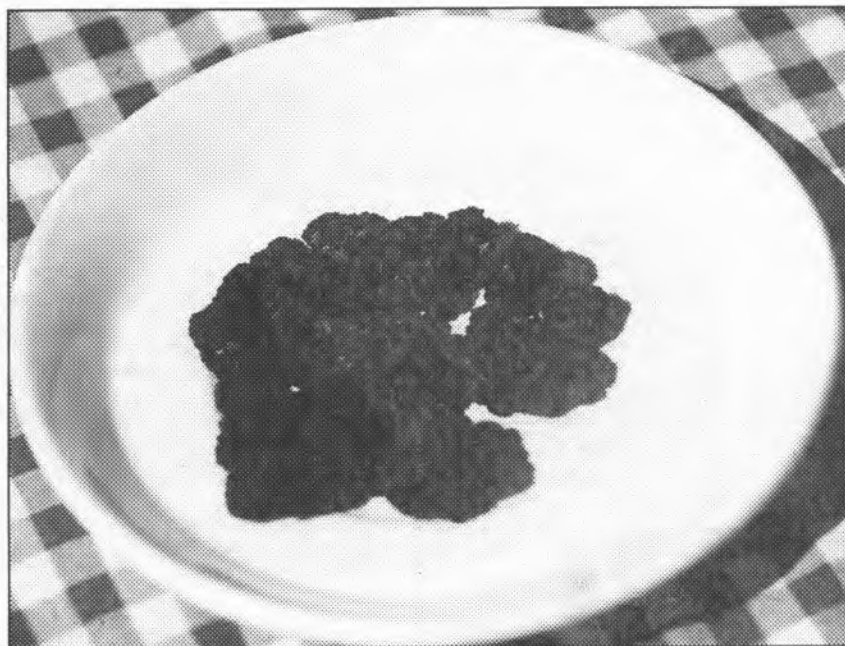
Troballa important de tòfones al terme de Porreres

Joana Mora i Cerdà

El passat mes d'abril, el porrerenc Antoni Picornell i Nicolau "Vila" va trobar una quinzena de TÒFONES, a la zona "Son Valls de'n Sion", una de les quals del tamany d'una patata. Aquesta troballa ens demostra l'existència, en el Pla de Mallorca, d'aquest fong tana precià en els ambients culinàris. Es tracte d'un bolet del gènere TUBER, carnós, savorís, que es cria baix terra amb plantes de diverses espècies i sobretot amb l'alzina. N'hi ha de varies espècies: Tòfona Blanca (*Tuber Aestivum*), Tòfona d'Hivern o Tòfona Negra (*Tuber Brumale*) i Tòfona Morada (*Tuber melanosporum*).

Les tòfones són fongs molt apreciats com a menja i com a condiment, arribant a pagar-se 200.000 pts el kg. per l'espècie anomenada de PERIGORD i la de PIAMONTE.

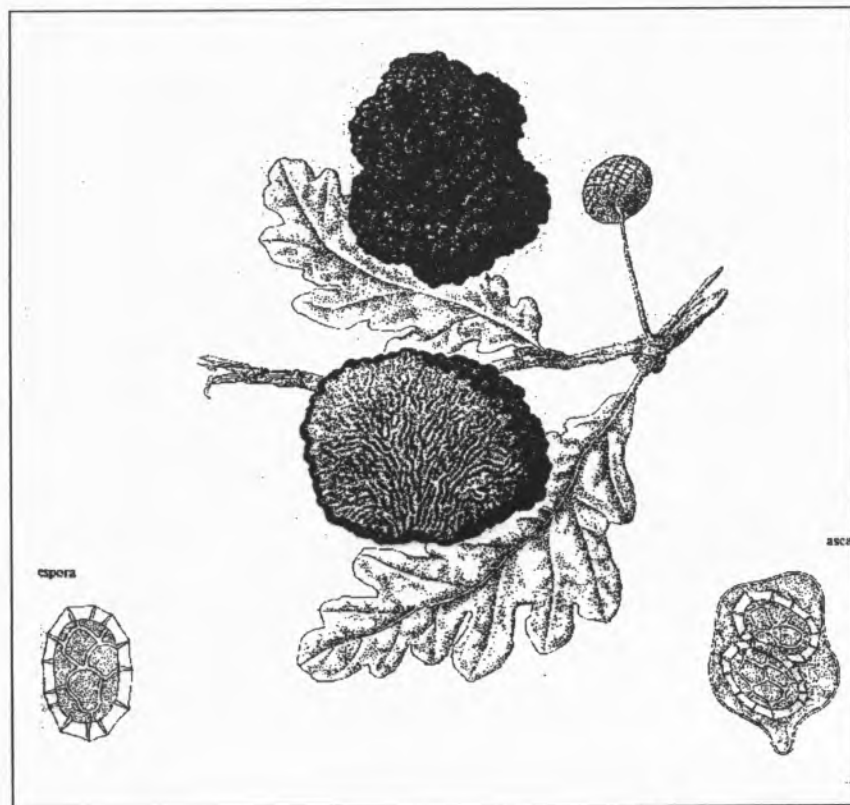
No s'ha pogut esbrinar en exac-

titud l'espècie a la qual pertanyen les tòfones porrerencques; però el que se sap en certesa és que vertaderament són tòfones. Així ho confirmava el micòleg Pep Siquier d'Inca,

al nostre amic i company Llorenç Cerdà especialista en fongs i gran amant de la gastronomia: "No es tenia constància fins ara de què en el Pla de Mallorca n'hi hagués; però sí, són tòfones". "Probablement es tracti de tòfona d'estiu (*Tuber Aestivum*)", En Toni, assegura haver trobat les tòfones per "pura casualitat, jo anava a cercar terra de garriga per fer planter de meló i amb la pala, baix la fulla i a mig pam de profunditat en vaig xepar una". "Això és una tòfona!; vaig seguir cercant i a un redol de 30 m2 aproximadament vaig trobarne una quinzena, una d'elles com una patata".

Fins ara, no es tenien notícies de què en el terme de Porreres es poguessin allotjar aquests fongs subterranis en forma de tubercle berrugós i de color obscur. Qui sap els anys

Tòfona d'estiu (*Tuber aestivum*)
Classe: Ascomicetos
Ordre: Tuberab
Família: Tuberàcees
(Foto: Antoni Picornell)

que duen enterrats baix l'alzina!.

Fonts consultades assenyalen que cap a l'any 40 ja es trobaven tòfones per la Comuna de Bunyola. Un altre cas curiós fou el d'un estranger que a l'any 1989 en va trobar en el seu jardí a Pollença. Les darreres notícies sobre el tema en qüestió ens remunten al 27 d'abril de 1990 quan en Toni Pinya conegut gastrònom trobà 540 grs. de tòfona baix una olivera mil·lenària a la Vall de Sóller (Reportatge a la revista

"Brisas" nº 161 Maig de 1990 "Trufas en Sóller, hallazgo inaudito" Humbert Colom)

Aleshores, aquesta troballa d'en Toni "Vila" podia molt bé formar part d'aquest petit llistat que tant de valor té per als micòlegs i gastrònoms balears.

VALOR GASTRONÒMIC

És un condiment que dona aroma i gust als menjars satisfent més

al cuiner/era que als comensals, ja que és ell/a que més noten les seves qualitats.

Pot utilitzar-se per donar aroma i gust als guisats d'animals de ploma com per exemple: un capó en el forn, típic plat de nadal i del temps de la tòfona. Per enriquir salses, farcits i per acompanyar plats de pasta, llescada per damunt.

El que és important és trobar-les en el seu punt idoni de maduració per gaudir del seu aroma i sabor.

COMERCIALITZACIÓ

La comercialització de la tòfona és molt complexa. Es venen fresques amb preus prohibitius, oscil·lant, segons la varietat, entre les 15.000 pts de la tòfona blanca i fins a les 250.000 pts de les de PIA-MONTE. Aquests preus depenen de la quantitat de fongs i de la temporada.

També es troben a la venda en llaunes, senceres o llaunades, fins i tot el suc de la tòfona es ven per donar aroma i gust sense posar-hi ni un gram del fong.

RECOMANACIÓ

Si algú, gratant, excavant o anant a cercar terra de garriga trobàs un o varis exemplars d'aquest fong subterrani, rodó, rugós amb pell negra i molt aromàtica li agrairíem que ho notificàs a qualsevol membre de l'equip redactor de la revista

Bartomeu Ferrando i Ballester Guillem Soler i Vanrell ECONOMISTES

*Assessoria Fiscal
Comptabilitats
Assegurances*

C/ Nuño Sanç núm. 11 1er A
Tel.-Fax 16 81 56 PORRERES

PUB RESQUILLS ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14

PORRERES

Porreres cap a la mar

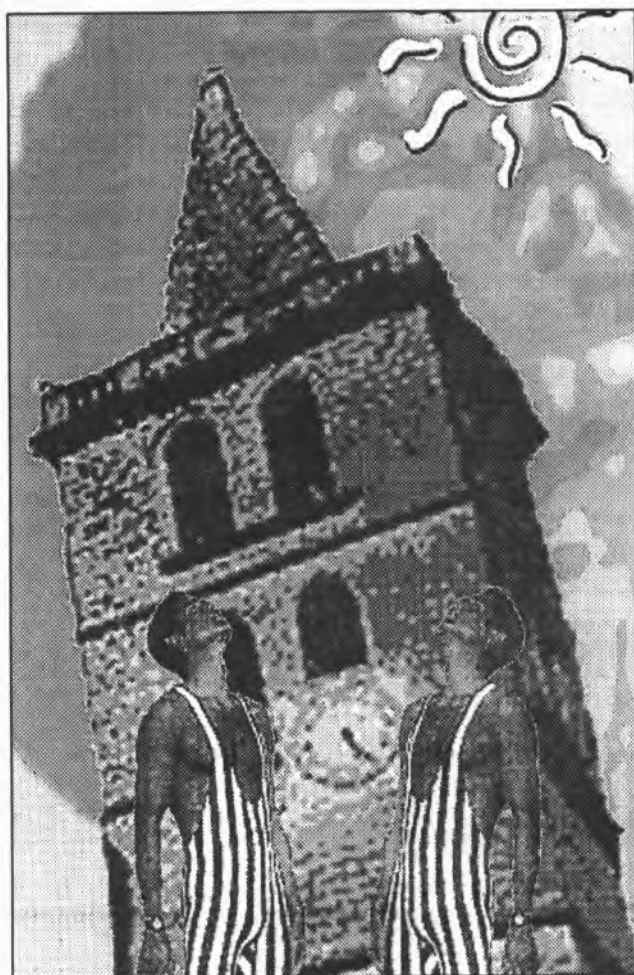
Rafel M. Creus

Dins l'ample contrada dels sis municipis el Migjorn de Mallorca, solament un d'ells no confronta amb la mar; ni les ones, ni les arenes, ni els tamarells, ni les algues, ni el fonoll marí, ni les pegellides li fan rialles al seu costat, i és una llàstima, però Porreres cerca la mar.

I això és ben cert. Des d'inicis de la curolla de l'estiuejar, allà als anys vint, els porrerencs foren pioners anant a establir-se a alguns nuclis costers habitats només per pescadors, i la família Fiol s'establí a Can Mandana a Sa Ràpita de Campos i la de Ca'n Bum-Bum a Cala Galiota a Sa Colònia de Sant Jordi, ara bé, allà on arrelaren fort i la majoria construiren fou a Ses Covetes, i així ha perdurat; no obstant d'avui en dia on hi ha una població porrerenca més important a la vorera de la mar és a Sa Colònia.

Ja ha passat el temps en que acabat de batre i abans de recollir les ametlles, els infants i la gent major en carro i en cabriol i els joves en bicicleta anaven, per camins de pedres i pols, a passar uns dies a vorera de la mar, i avui d'una part això ens pareix tota una aventura i de l'altre el més normal del món.

Ara en pla de conya -i no marinera- voldria recordar un acudit de quan era nin i vivia a Porreres referit a un polític que pretenia (quan arribàs la democràcia) donar sortida a la

mar al poble mitjançant una cunya en línia recta des de Es Monjos fins al nucli de s'Estanyol de Llucmajor, passant a ser aquest de Porreres tota vegada que a Llucmajor li sobre marina. És bona aquesta.

Anècdotes d'aquells primers temps de "manta i camino" en aquest cas de camí i bicicleta n'hi ha molts. Recordar quan el darrer saig de l'Ajuntament, el sempre recordat l'amo en Tomeu Mora "Es Saig" feia el camí d'anada i tornada des de Porreres a Cala Figuera de Santanyí amb bicicleta per portar la correspondència i novetas al batle "mestre Enric" que estiuejava a aquesta Cala. I també record haver sentit comptar més d'un cop que per aquells anys en que Es Trenc sí era un platja verge on s'hi aufegava molta gent cada estiu, idò allà un any que en "Quel Boxia" va agafar bicicleta per anar al poble a cercar una corda per salvar un banyista, engolit per un xupa-dor. Quin temps aquell i quin temps ara.

Bé és cert que podríem eixamplar aquest escrit recordant altres porrerencs que no sols arribaren a la nostra costa sinó que s'arriscaren més enllà, fins a Cabrera per exemple on el prévere que el segle passat tenia cura de les ànimes dels presoners francesos de la Guerra de la Independència o dels amos que durant més de cinquanta anys foren pagesos de l'illa, eren porrerencs segons conta Catalina Sunyer a "Viure a Cabrera", però aquesta és una altra història. Que tingueu un bon estiu.

Il·lustració Miquel Mascaró

SUPERCREDIT HABITATGE
BANCA MARCH

CASA PRÒPIA EN 5 DIES

FINS AL 80% DEL VALOR
DE TAXACIÓ DEL HABITATGE

BANCA MARCH

Homenatge a Guillem d'Efak

Xesc Grau

L'altre dia vaig tenir el gran plaer i la gran sort de poder assistir a l'homenatge que moltes de persones dels Països Catalans vàrem voler fer a Guillem d'Efak.

Sens dubte, l'acte va resultar un dels homenatges més reivindicatius de la nostra cultura i de la nostra llengua, per a un home que durant més de trenta anys, ha estat mestre dels mestres i admirat dels admirats, i és que dia 20 a l'Auditori no hi faltava quasi ningú; Lluís Llach, Joan Manuel Serrat, Raimon, Ovidi Montllor, Quico Pi de la Serra, i els mallorquins Maria del Mar Bonet, Tomeu Penya, Antoni Parera Fons, Joan Bibiloni, Xesc Forteza i molts de representants més de la cultura catalana.

Moltes de les coses que varen passar dins l'Auditori són dignes dels millors records i de les millors reivindicacions d'unes illes que moltes vegades els han mancat els signes d'identitat necessaris per sentir el vertader goig d'esser part d'un poble.

Va esser una vetlada extraordinària, tot i que els presentadors de l'homenatge, que no estaren a l'altura de les circumstàncies; però realment no és això que jo volia criticar, perquè massa varen fer pels personatges que eren. La meua crítica més impulsiva és contra els membres del

Foto 7Setmanari de Llevant (Manacor)

Govern Balear, que ni tan sols varen fer acte de presència a l'homenatge, una simple carta d'adhesió del Conseller de Cultura i res més. En canvi, la Generalitat de Catalunya, a més de subvencionar l'espectacle, va trametre cartes del seu president i del Conseller de Cultura.

Davant aquest fet em planteix una sèrie de qüestions: -Deu esser que el Sr. Cañelles no es vol veure implicat en res que soni a català? encara que sigui l'idioma. - O també la seva típica reflexió: tanmateix cap dels qui hi aniran en fan comptes votar! - o tal vegada és que va considerar que Guillem d'Efak, no és merei-

xia aquest homenatge, ja que no ha realitzat els folklorismes que tant els agrada al Sr. Cañelles, Cirer i companyia.

El Sr. Cañelles ha de pensar que és el president de tots els illencs, per la nostra desgràcia i no per la seva, per la qual cosa ja és ben hora de deixar de pensar tant en els vots, les xocolatades i els arrossos bruts i pensar un poc més seriosament en el passat, el present i el futur que no es mereixien aquest populisme indignant i que l'únic objectiu és anar a cercar vots costi el que coixi. Esitc convençut que en Guillem d'Efak no es mereixia això.

**BAR
CA SA VIUDA**

**Especialitats:
"Callos", frit i llengua**

C/ d'en Veiet, 1
PORRERES

Tel. 64 70 57

Foto VIDAL

Porreres

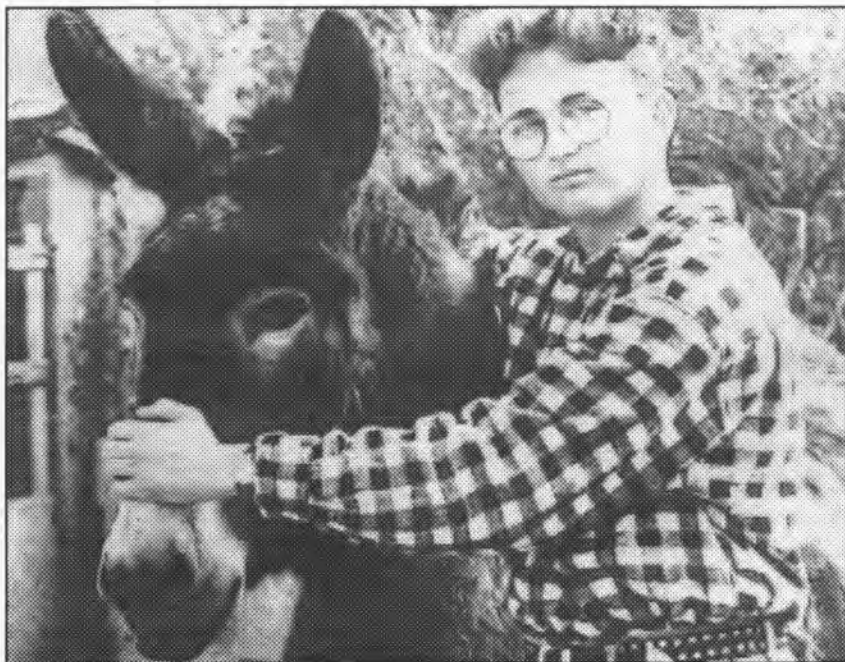
FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

Sobre micos, someres i altres herbes

Vescomte de Robines

De cop i volta, al meu vescomtat s'ha fet el silenci. Vull dir que els joveçans han deixat de banda els renous infernals de la música roquera i s'han passat al gregorià. Quan jo els en parlava, i els deia que responia a l'esperit d'un moment cultural del passat, i que hi havia peces d'una gran bellesa, se'n reien de mi, i em titllaven de vell, i passat d'osques. ¡El que són les coses! Ara, des de la meua finestra, els puc veure tots amb els bestseller dels monjos de Burgos davall del braç. M'ha fet reflexionar això. Aquí hi ha coses que no m'acaben de quadrar.

La gent de sotana és que no tenen remei. Sempre seran iguals. Més vius que unes centelles. ¿Heu vist pels diaris la cara d'innocentó, d'al.lot d'aquells que mai ha romput un plat, de l'abat de Santo Domingo de Silos, **Dom Clemente Serna**, com si l'èxit de vendes del gregorià en qüestió hagi estat una simple casualitat? En aquestes alçades de la vida, a un no li agrada que li prenguin el pèl. I molt manco la gent de sotana. Que ja ens han fet prou mal. Al darrera de tot, hi ha una campanya de màrqueting perfectament estudiada, controlada, i amb uns objectius claríssims. I està bé que sigui així. Si no vaig errat, per posar-ne un altre exemple, la més gran empresa espanyola de venda material informàtic es troba a un monestir aragonès. No seré jo que negui el dret als monjos de Silos a guanyar-se les sopes cantant gregorià. Però que no ens facin combregar amb estranyes rodes de molí. Desig de tot cor que els **boys de Dom Clemente** arrassin en els hit parade dels **40 Principales**. La música, però, que a mi m'agradaria escoltar és l'**Adagio** d'Albinoni que cada dia surt a tocar, en ple

Joan Mestre de Sa Clota (Diari de Mallorca)

centre de Sarajevo, el cel.lista **Vedran Smajlovic**. És la seva manera de rebutjar la barbàrie de la guerra, la matança impressionant que s'està duent a terme. Com sol dir un patri-ci ben conegut pels porrerencs, els gests que valen la pena són els inútils. Un científic anglès ha mig inventat una fórmula (que, a part d'ell mateix, només deu entendre en **Jaume Gil**) per midar el pes de l'ànima. Ignor, si aquest està en relació directa amb el pes del cos. El pes habitual de **Vedran Smajlovic** era de cent quilos; des de la guerra, en pesa la meitat. ¿Què deu pesar l'ànima de **Karadzic**, la de **Jirinovosky**, la de **Jiménez Losantos**, la de **Armando de Miguel**, la de...?

No només cantant gregorià és possible arribar al cel. Mirau si no el cas d'aquest anglès, vint anys i gai, que, veient com els bancs de semen del seu país discriminen, a l'hora d'usar el material, alguns col·lectius socials, ha decidit posar remei a la injustícia, amb un sentit comú envejable; vendre el seu, de semen (¡Ah, si els meus vells aixe-

cassin el cap!) a parelles lesbianes. Un cor d'allò que se'n diu magnànim. Així com els monjos de Silos acontenten milers d'orelles sensibles a l'art musical, així també aquest anònim anglès mirau si no en fa, de felices, i amb una acció tan insignificant, tantes i tantes parelles. Cobra unes vuit mil pessetes, s'assegura que la parella que vol criatures és estable i, a sobre, dona a elegir el mètode, tant li és el tradicional (ja sabeu), però, pels escrúpols que pot causar en unes dones com les del cas, no li és cap problema entregar-lo, després de l'operació pertinent, a la dona, i aquesta ja s'ho fa arribar sola, als llocs també pertinents. D'aquesta manera, l'afortunada té un material recent sortit del depòsit, com un fast food, o una sopa instant. Mentre el personal sigui feliç, a mi ja me va bé. Feliç dins d'uns límits; no crec que valgui la pena arribar als extrems de Stephen Milligan, el diputat **tory**, suïcidat, com sabeu, en una sofisticadíssima sessió masturbatòria. M'admira potser del cas, l'ànsia

brutal de voler més i més plaer, de recercar el goig al preu que sigui. Aquí, per contra, les dretes estan tornant a la caverna. Troben a faltar sentiment de pàtria. Acollona.

Els qui no vulguin tenir fills, sigui de la manera que sigui, potser els és útil saber que amb un mico s'ho poden passar la mar de bé. No vull ser cruel. Però, els científics ens diuen que aquests llunyans, pel que sembla, antecedents nostres, poden tenir una creativitat parellada als infants de fins a tres anys. Potser si sou uns pares espavillats i sensibles, poden arribar fins i tot més enfora de les seves possibilitats. Són uns grans pintors "naïfs". Sense dubte, ara qui pens, deuen pintar millor que molts d'aquests pintors moderns (els de taques i retxes, ja m'enteneu) que tantes peles guanyen. Posaria la mà dins el foc que no són tampoc del tot insensibles al cant gregorià, sobretot si és interpretat pels monjos de Santo Domingo de Silos. Així doncs, posau un mico a la vostra (jo ja n'he encomanat un; la meua companyia per a les meves velleses).

Si els micos vos repugnen un poc, vos ofereixo una altra solució; feis-vos soci de l'**Associació per la Defensa de les Someres**. Amb només les sigles queda més europeu: ADS. Un dels seus responsables és un tal Joan Mestre, de 19 anys, de la finca Sa Clota, de Felanitx. Ja se sap que Felanitx és un poble intel·lectualment força reputat i no

Vedran Smajlovic (Diari de Mallorca)

és d'estranyar que una idea tan engrescadora s'hagi covat. Per les festes de Sant Agustí, unes molt corregudes carreres de someres varren tenir lloc, amb un èxit total de participació i públic. Per un defensor com jo dels vells costums i tradicions no cal dir que me pareix una idea excel·lent i que convendria que s'estengués a altres pobles. Al meu vescomtat ja en fan les passes

necessàries per formar-ne part. Comença a ser hora que els nostres més genuïns animalons (els porcs, els ases) més mal tractats, tant realment com metafòricament, siguin desgreujats dels seculars afronts a què han estat sotmesos. Ja voldrien molts d'humans, no ser tan culpables com ells.

VIAJES COLÓN TRAVEL, S.A.

BAL 182

El meu proper viatge

31 Desembre, 31
07003 Palma de Mallorca
PORRERES Tel. 64 70 00

Tels. 76 15 50 - 75 34 40
Telefax 49 29 44

**BAR PUB
ES FAROLET**

L'Almoina, 58 - PORRERES

M.B. Ramonell

Encara els meus peus no havien reposat en terres tropicals i ja el meu cos s'estremí amb l'ardor de l'atmosfera que l'envoltava; sens dubte això era una premonició del que succeiria.

No cal recordar fets, no cal descriure paisatges, no cal transcriure dolces paraules que s'han sentit; el que sí cal és el principi i el final d'allò que engendra i dona vida a un nou ésser.

Quants d'anys enganats! Quasi quaranta són molts d'anys vaiverajant per una societat mesquina, falsa i reprimida.

Jo que vaig creure que havia estimat i que, poc o molt, m'estimaven... pobre de mi que ignorava el que succeïa a altres latituds.

El nostre món, mescla de moro, cristià i jueu i el nostre temps de moral fèrrea i ansiós d'assolir estatus social, s'ha fet a costa de rescindir del que és més natural, espontani i hermós de l'ésser: l'amor.

Quasi vint anys sense saber què és un somriure net i espontani d'una dona apassionada.

Amb una mirada i un somriure ella s'aturà i em mirà. Vaig allargar la meua mà i alhora una mà suau i candent l'agafà i l'aportà als meus genolls; encara no havia balbotejat algunes paraules insignificants i ja s'havien ajuntat els llavis. Una i tantes altres vegades com hores té el dia. Una i tantes altres dones com dies tengué la meua estada a l'illa.

No cal posar pesos, no cal justificar; els pobles, la gent i els costums poden o no agradar, però mai podem jutjar-los.

Al Paradís no es jutjaren els fets, ni els actes, ni els costums. L'home i la dona s'hagueren de tapar, s'hagueren d'amagar a causa de la mentida, la rancúnia i la vanitat.

Tant de bo Déu ens hagués pogut donar la gràcia de retornar-nos una imatge d'allò que va ser el paradís perdut i allà, a la vall de Josofat, quan sonin les trompetes i haguem de pas-

sar comptes amb el tot poderós, haguem de dir si el nostre cos estimà, gaudí i exercí com a creació divina o, aus als contrari, si patí la tortuositat, l'angúnia de les ments obscures, dogmàtiques i opressores que havien anulat el nostre ésser.

Gràcies senyor perquè a l'ecuador de la meua existència he pogut gaudir de la imatge més propera d'allò que hagués pogut ser el Paradís.

El VI: llegint les etiquetes (II)

Joan Oliva

Deixarem el passat mes d'abril parlant de l'indicació CRIANÇA a les etiquetes de vi i dels seus diversos tipus, continuem avui la tasca i intentarem explicar les indicacions segurament més importants RESERVA i GRAN RESERVA.

Aquestes dues indicacions són aplicables als vins que estan considerats de qualitat, i a més durant el seu envelliment arriben a harmonitzar perfectament totes les seves qualitats amb una gran riquesa aromàtica.

Vegem primer l'indicatiu RESERVA. Segons el tipus de vi, el procés d'envelliment ha d'ajustar-se a les normes següents:

Vins negres: Criança en envasament de roure i botella durant un període mínim de trenta sis mesos, dels quals almenys dotze seran en envasament de roure.

Vins blancs i rosats: Criança de envasament de roure i botella durant un període mínim de vint-i-quatre mesos, dels quals almenys sis mesos seran en roure.

Per norma general els vins etiquetats amb l'indicatiu RESERVA, porten també la indicació de l'anyada corresponent. Com ja sabem, la criaça no pot iniciar-se abans de l'u de gener següent a la collita, per tant un vi de RESERVA quan arriba al mercat té un mínim de tres anys d'edat en el cas dels negres i de dos anys si és un vi blanc o rosat. A manera d'exemple direm que enguany es poden trobar al comerç els primers reserves de la collita de 1990 en negres i de la de 1991 si són rosats o blancs.

L'indicatiu GRAN RESERVA és aplicable als vins que durant la criaça hagin obtingut unes característiques

excepcionals. A les grans bodegues no representen més que un 5% de la producció. També i segons el tipus de vi, el procés d'envelliment ha d'ajustar-se a les normes següents:

Vins negres: Criança de vint-i-quatre mesos com a mínim en envasaments de roure, complements amb un envelliment d'almenys trenta sis mesos en botella, és a dir un total mínim de seixanta mesos

Vins blancs i rosats: Criança en envasaments de roure i botella durant un mínim de quaranta vuit mesos, dels quals sis mesos seran en roure.

Els GRAN RESERVA són els vins "estrella" de qualsevol bodega considerada important, l'indicatiu queda ben ressaltat així com l'anyada, sobretot si a més a més la collita ha estat classificada com a molt bona o excel·lent per la seva qualitat.

Com un exemple podem dir que enguany trobarem al mercat els primers GRAN RESERVA de la collita de 1988 en vins negres i la de 1989 en rosats i blancs. Cal remarcar que tots els temps preferits de roure i botella són sempre els mínims dispensables per complir la normativa legal, però també hi ha bodegues i marques que surten al mercat amb deu, dotze i més anys de criaça.

Per acabar amb el tema de les etiquetes, és possible també que ens trobem alguna botella amb la indicació VI RANCI. Què vol dir això? És ben senzill. Aquesta indicació senyala que el vi ha estat envellit amb canvis bruscos de temperatura i en presència de l'aire, tan si l'envasament era de fusta com de vidre. Per poder lluir l'indicatiu VI RANCI, ha de ser considerat un vi de qualitat i un període mínim d'envelliment de dos anys.

*Els nous tractaments en medicina
i estomatologia*

Què són les implantacions dentàries i per a què serveixen

**Dr. Miquel Bennàsar
Obrador (*)**

Fa algunes dècades que a Estats Units i a alguns estats d'Europa els especialistes intenten trobar solucions als problemes que causa la pèrdua de peces dentàries de la boca mitjançant aparells fixos. Així s'evitaria que els pacients haguessin de dur els anomenats "esquelètics" (aparells metàl·lics sobre el paladar), paladars de resina o dentadures postisses que solen caure o causen molèsties pel que fa a higiene, masticació o estètica.

Abans s'utilitzaven esquelètics o pròtesis i actualment s'introdueix el sistema de les implantacions per fixar o eliminar aquestes pròtesis. Dit sistema consisteix en utilitzar uns pernús minúsculs que es fixen a l'os maxilar superior o maxilar inferior, amb anestèsia local, a la mateixa consulta del dentista. Passats sis mesos es fa una radiografia per veure si els ossos han acceptat la implantació dentària. Si la implantació ha tengut bona acceptació s'hi col·loca damunt una pròtesi fixa i d'aquesta manera el pacient pot mastegar millor i pot dur a la boca aparells fixos que s'assemblen més a la forma natural de les peces que tenia abans de la pèrdua.

Actualment tenim un 99% d'èxit en les implantacions dentàries i gràcies a això molts de pacients que abans tenien problemes amb la sujeció de les seves pròtesis han trobat la solució per millorar la qualitat de la seva masticació i l'estètica. En tot cas sempre és millor prevenir la pèrdua de peces dentals i conservar totes i cada una de les peces de la boca ja que cada una és una funció determinada. Però si les peces ja s'han perdut -per qualsevol causa- aquest nou sistema aporta solucions bastant pràctiques pel pacient que no vol dur aparells.

*** Metge - Estomatòleg**

**Formació continuada per la Universitat del Sud
de Califòrnia**

Opinions i comentaris sobre les obres de canalització d'aigua

Maria Barceló i Crespi

Davant una obra important d'infraestructura com és la xarxa de l'aigua potable i que ha suposat aixecar gran part dels carrers de la vila, de sobte, ens ve una pregunta com a ressò d'una preocupació. Quin control arqueològic s'ha duit a terme? La resposta és CAP.

A Ciutat no es grata un pam en el cas antic que no es practiqui -al menys aquesta és l'obligació- un control arqueològic per si sortís a llum algun element d'interès ja sigui una paret, un troç de test, etc, és a dir, aquells elements de la cultura material que complementen o substitueixen les informacions de caràcter històric no aparegudes en els documents. I per ara, hi ha hagut sorpreses destacades. A Sineu, amb motiu d'obrir les síquies per al clavagueram, fa uns anys va aparèixer un de les troballes arqueològiques de major interès pel gran nombre de peces de ceràmica medieval.

A Algaida i a altres pobles s'han supervisat les obres d'obertura de síquies encara que amb resultats més poc lluitos.

I a Porreres? RES. Probablement no es trobaria una peça cabdal, però i si hi hagués estat?

Malauradament, la sensibilitat per a aquests temes encara és una assignatura pendent.

Sabateria - Esparteria

Maria Melià

Carrer l'Almoina, 35 - Tel. 647421

PORRERES (Mallorca)

La Unió Esportiva Porreres: Un futur incert

Jaume Cerdà.

Després de la dimissió de l'anterior Junta Directiva de la Unió Esportiva Porreres, i acabat el termini de

quinze dies per la presentació de candidatures, no s'ha presentat cap opció de cara a dirigir aquesta entitat esportiva.

A l'Assemblea celebrada el passat dia 10 de juny, la Junta Directiva presentà la dimissió després de fer un balanç positiu de la temporada. D'aquesta Assemblea sortí una Junta Gestora per dirigir durant un període de quinze dies a l'entitat, i rebre les diferents candidatures a la presidència de la U.E. Porreres.

El passat dia 25 de juny finalitzà el termini i no es va presentar cap opció. En conseqüència, i segons un acord pres a la mateixa assemblea es passaran els destins de l'entitat a mans de l'Ajuntament, el qual haurà de cercar les solucions pertinents.

Gabriel Barceló, president de l'última Junta Directiva, creu que ja ha acabat el seu cicle al capdavant del club, des de delegat, passant per la vice-presidència i els últims anys com a President: **"...no és que cansi, sinó que acaba. Jo tenc molta ba-**

teria, però hi ha vegades que un es demana. Convé? és convenient que jo segueixi en el futbol? pot ésser positiu? Per jo seguir al capdavant he de tenir una meta, i en aquests moments no tenc res..."

"NO ÉS QUE NO VULGUI, ÉS QUE NO PUC"

L'ex-president creu que el seu projecte està esgotat i que l'entitat necessita noves persones amb il·lusió i ganes de fer feina. L'estat en que deixa el club es pot considerar de bo. S'ha tancat la temporada amb un superàvit d'unes dues-centes mil pessetes, a més de les inscripcions dels equips juvenil, cadet i infantil per l'any que vé. El patrimoni del club també s'ha incrementat durant els darrers anys: material esportiu, equipatges, etc. Del que més n'està satisfet és d'haver aconseguit que la gent de Porreres faci esport **"... jo tenia un projecte que era que la gent de Porreres pogués fer esport, crec que s'ha aconseguit. De 40 fitxes al començament hem passat a 130, tots porrerencs..."**

Un dels problemes de l'entitat és l'aspecte econòmic, ja que genera un pressupost enorme. Les despeses de la Federació són molt grans i, per contrapartida, les subvencions mínimes, tan sols unes 120 mil pessetes de l'Ajuntament. Gabriel Barceló

creu que ha d'haver un canvi de mentalitat per part dels pares dels jugadors:

"... jo he estat en es lloc de molts de pares d'al.lots durant molt de temps, aquesta inconsciència no pot seguir, haver d'anar a captar mil duros perquè el seu infant faci esport i no vulgui pagar. Els nins per fer esport generen unes despeses i aquestes els ha de pagar qualcú, els pares s'han de mentalitzar d'això. Manera de que es mentalitzin?..."

"EL QUE MÉS GREU EM SABRIA, SERIA QUE DESAPAREIXÉS L'ENTITAT"

Ara la responsabilitat cau en mans de l'Ajuntament el qual haurà de cercar solucions. Solucions que hauran d'ésser ràpides de cara a temes federatius, i difícils per cercar o posar els nous dirigents de l'entitat esportiva.

Gabriel Barceló creu que l'entitat no desapareixerà, però no descarta aquesta possibilitat: **"... som totalment conscient de la supervivència i continuïtat de l'entitat, amb tot el que s'ha fet durant molts d'anys i la gent que hi ha treballat. La qui reb és l'entitat..."**

Porreres • Tlf. 6 4 7 3 1 6

10 anys del club de bàsquet

El passat 18 de juny, el club de bàsquet de Porreres, aprofitant la cloenda d'aquesta temporada, va realitzar una sèrie d'actes per celebrar els 10 anys de la seva fundació.

Va ser l'any 1984, quan un grup de joves varen decidir començar un esport bastant desconegut a la vila de Porreres. Fins ara, se n'ha tret tot el profit amb el màxim orgull i la satisfacció personal de tots aquells que hi han participat.

Ara, deu anys després, s'han realitzat uns partits perquè tots els que

hi havien pres part durant aquests anys d'una manera o de l'altra poguessin participar-hi. En primer lloc, varen ser els cadets que varen jugar un partit contra el Campos. Després, tots els que havien jugat a categories inferiors es varen enfrontar a l'actual equip de Sub-23; a continuació, hi va haver un entretingut partit de la categoria femenina.

El partit estrella de l'horabaixa va ser el que disputaren els primers directius de l'entitat amb els actuals, semblava un gran concurs de triples

de l'NBA; la jornada de bàsquet va acabar amb un interessant partit entre el primer equip que hi va haver i l'actual, és a dir, els quilos, els anys i l'experiència, contra la joventut i la velocitat.

La vetlada va acabar amb una gran pamboliada a Sa Bastida, on es va fer entrega dels trofeus per als màxims anotadors de la temporada 1993-94: en Tomeu Julià de la categoria cadet; a la sub-23 en Josep Maria Sastre; i a la categoria senior en Miquel Barceló.

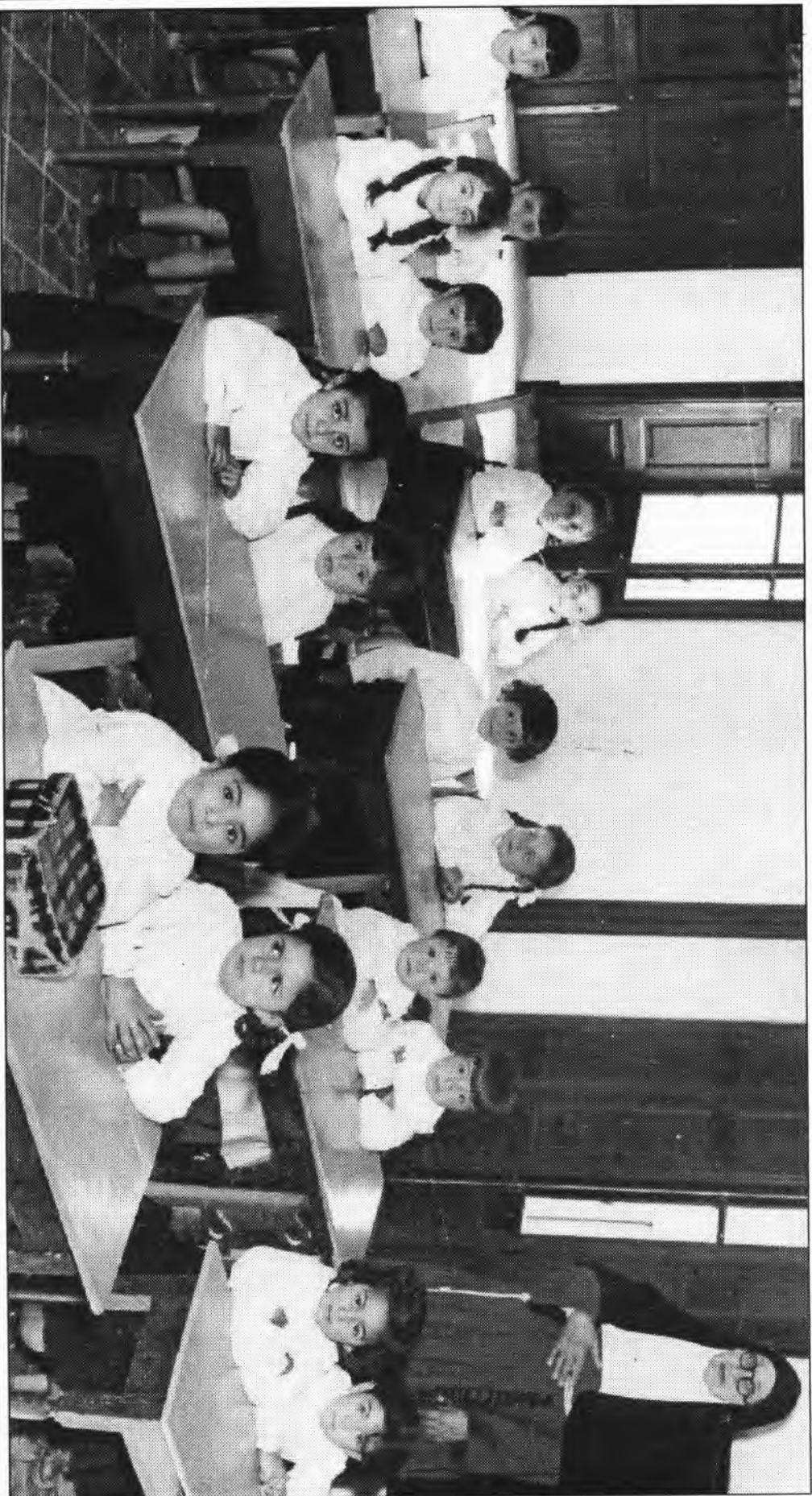

PREMIS DIRECTES. Del 4 de juliol al 26 d'agost de 1994

**"SA
NOS
TRA"**

CADA DE BALEARS

Cals Hermanos. Escola regentada per la Comunitat de Monges Franciscanes "Blaves" 16 de Març 1959. PORRERES

1ª filera de davant cap enrera i d'esquerra a dreta: Margalida "Barragola", Mª Perra Mora, Magdalena Barceló Palerm "Platillera", Margalida Jofre, Margalida Mora "Bum-bum", Catalina de "Can des Mestre", Maria i Miquela de "Can Peixet".

2ª Filera de davant cap enrera i d'esquerra a dreta: Margalida Barceló de "Can Figuera", Margalida Mora de "Cas Mestre Fernando", Agnès Mas de "Cas Carter", Francisca Palerm, Margalida Martorell de "can Pep Puli", Francisca Grimalt de "Son Amat", Antia de "Ca na Bordoa", Miquela Nicolau "Meixa".